

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดย

กองการศึกษา

เทศบาลเมืองมหาสารคาม

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ที่	ชื่อ-สกุล	ชื่อเรื่อง	ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น
๑	นางสมปอง มะโรงรัตน์	ปลูกผักปลอดสารพิษ	เกษตรกรรม
๒	นางลำไย อาสนาทิพย์	เลี้ยงไก่พื้นบ้าน	เกษตรกรรม
๓	นายฤทธิรงค์ ศรีลำไย	ปลูกผักปลอดสารพิษ	เกษตรกรรม
๔	นายยุทธนา สุขประเสริฐ	เกษตรผสมผสาน	เกษตรกรรม
๕	นางอนงค์ ไชยบุรี	การทอเสื่อกก	หัตถกรรม
๖	นางกรรณิการ์ อุทัยพิศ	ทอเสื่อกก	หัตถกรรม
๗	นางบังอร อินทเรืองศรี	การทอเสื่อกก	หัตถกรรม
๘	นายบุตดา บริหาร	เครื่องจักสาน	หัตถกรรม
๙	นางสาวรัศมี วุฒิพันธ์	เหรียญโปรยทาน	หัตถกรรม
๑๐	นายทองสุข ชนะบุญ	ปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด	การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
๑๑	นางบุตดา แสนพินิจ	ปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด	การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
๑๒	นางสาววันดี สำเร็จวิทย์	หมอนวดแผนไทย	การแพทย์ไทย
๑๓	นายประสิทธิ์ ปาละอินทร์	การแกะสลักลายไทย	ศิลปกรรม

1. ด้านเกษตรกรรม

ประเภท ศึกษาศาสตร์

นางสมปอง มะโรงรัตน์

ชื่อ-นามสกุล นางสมปอง มะโรงรัตน์

วัน เดือน ปี เกิด 14 มีนาคม 2499

ที่อยู่ปัจจุบัน 32 ซอยเสมา ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ผลงานด้านกิจกรรม

ปลูกผักปลอดสารพิษ

นางลำไย อาสนาทิพย์

ชื่อ-นามสกุล นางลำไย อาสนาทิพย์

วัน เดือน ปี เกิด 26 มกราคม 2512

ที่อยู่ปัจจุบัน 60/3 ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ผลงานด้านกิจกรรม

ปลูกผักปลอดสารพิษ , เลี้ยงไก่พื้นบ้าน

นายฤทธิรงค์ ศรีลำไย

ชื่อ-นามสกุล นายฤทธิรงค์ ศรีลำไย

วัน เดือน ปี เกิด

ที่อยู่ปัจจุบัน 16 ซอยเสมา ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัด
มหาสารคาม

ผลงานด้านกิจกรรม

ปลูกผักปลอดสารพิษ

ประเภท เกษตรผสมผสาน

นายยุทธนา สุขประเสริฐ

ชื่อ-นามสกุล นายยุทธนา สุขประเสริฐ

วัน เดือน ปี เกิด

ที่อยู่ปัจจุบัน 48 ซอยเสมา ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ผลงานด้านกิจกรรม

เกษตรผสมผสาน

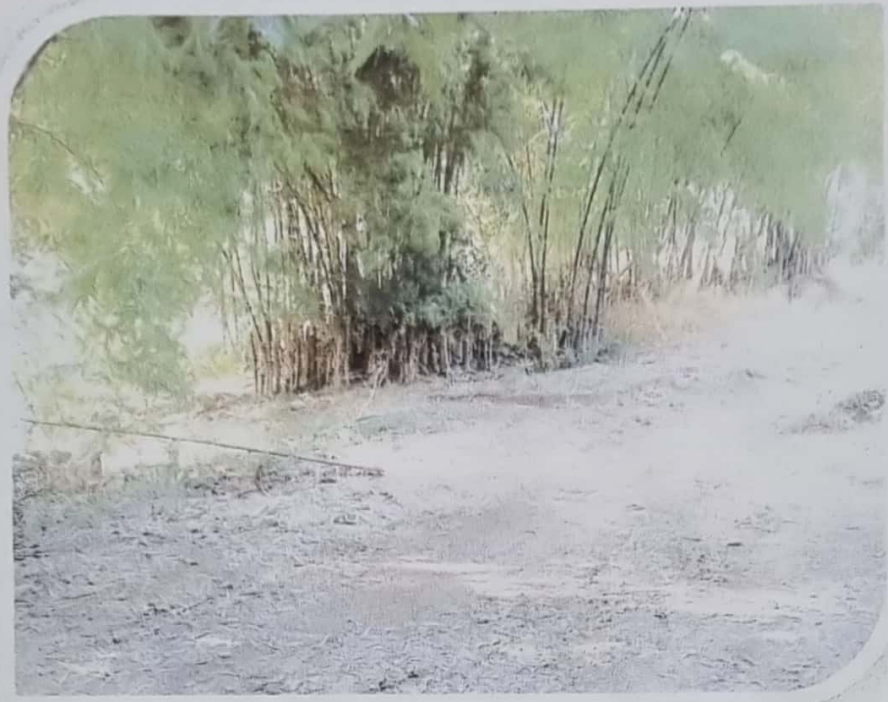
โรงสีข้าว

เลี้ยงเป็ด

ต้นไผ่เลี้ยง

เลี้ยงหมู

เลี้ยงหมู

เลี้ยงหมู

เลี้ยงเปิดไข่

2. ด้านหัตถกรรม

การทอผ้าอ้อม

นางอนงค์ ไชยบุรี

ชื่อ-นามสกุล นางอนงค์ ไชยบุรี

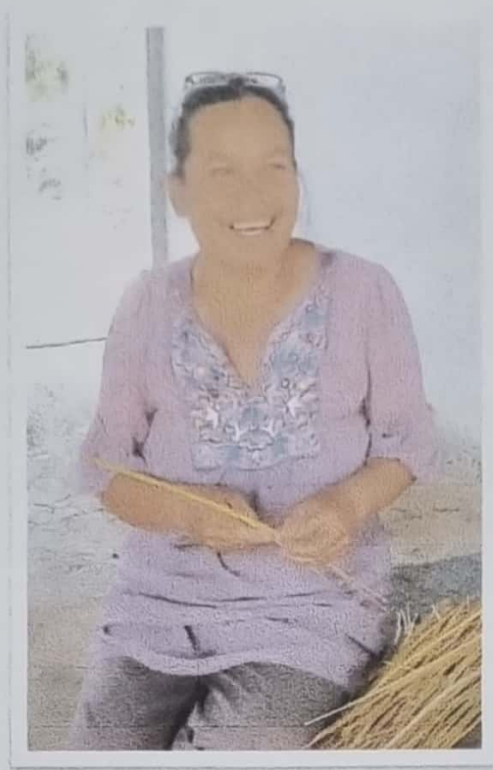
วัน เดือน ปี เกิด 30 กรกฎาคม 2502

ที่อยู่ปัจจุบัน 46 ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ผลงานด้านกิจกรรม การทอเสื่อกก เป็นภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น ที่นำเอาต้นกก มาแปรรูปให้เป็นเส้น ย้อมสี แล้วสานทอให้เป็นแผ่นผืน เพื่อนำมาใช้ปูลาดรองนั่ง หรือนอน หรือทำตุ๊กตารูปต่างๆ ตลอดจนทำพิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อ

การทอเสื่อกก

นางกรรณิการ์ อุทัยพิศ

ชื่อ-นามสกุล นางกรรณิการ์ อุทัยพิศ

วัน เดือน ปี เกิด 17 พฤษภาคม 2513

ที่อยู่ปัจจุบัน 2 ซอยเสมา 2 ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ผลงานด้านกิจกรรม

การทอเสื่อกก เป็นภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น ที่นำเอาต้นกกมาแปรสภาพให้เป็นเส้น ย้อมสี แล้วสานทอให้เป็นแผ่นผืน เพื่อนำมาใช้ปูลาดรองนั่งหรือนอน หรือทำตุ๊กตารูปต่างๆ ตลอดจนทำพิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อ

การทอเสื่อกก

นางบังอร อินทเรืองศรี

ชื่อ-นามสกุล นางบังอร อินทเรืองศรี

วัน เดือน ปี เกิด 14 พฤษภาคม 2503

ที่อยู่ปัจจุบัน 34 ซอยเสมา1 ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ผลงานด้านกิจกรรม

การทอเสื่อกก เป็นภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น ที่นำเอาต้นกกมาแปรสภาพให้เป็นเส้น ย้อมสี แล้วสานทอให้เป็นแผ่นผืน เพื่อนำมาใช้ปูลาดรองนั่งหรือนอน หรือทำตุ๊กตารูปต่างๆ ตลอดจนทำพิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อ

การย้อมสีต้นกก

การทอเสื่อกก

ประเภท การฉีกด้าน

นายบุคดา บริหาร

ชื่อ-นามสกุล นายบุคดา บริหาร

วัน เดือน ปี เกิด 2 ตุลาคม 2491

ที่อยู่ปัจจุบัน 31 ซอยเสมา 3 ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ผลงานด้านกิจกรรม

หัตถกรรมเครื่องจักสานเป็นตัวอย่างหนึ่ง que แสดงให้เห็นภูมิปัญญาอันเฉลียวฉลาด
ของคนในท้องถิ่น ที่ใช้ภูมิปัญญาสามารถนำสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนมาประยุกต์ทำเป็น
เครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีประโยชน์ในการดำรงชีวิต

นางสาวรัศมี วุฒิพันธ์

ชื่อ-นามสกุล นางสาวรัศมี วุฒิพันธ์

วัน เดือน ปี เกิด 24 มกราคม 2517

ที่อยู่ปัจจุบัน 8 ซอยเสมา 2 ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ผลงานด้านกิจกรรม

เหรียญไปรษยาน

3. ด้านการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

นายทองสุข ชนะบุญ

ชื่อ-นามสกุล นายทองสุข ชนะบุญ

วัน เดือน ปี เกิด 6 ธันวาคม 2503

ที่อยู่ปัจจุบัน 1 ซอยเสมา 4 ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัด
มหาสารคาม

ผลงานด้านกิจกรรม

ป่วยชีวภาพอัดเม็ด

นางบุคดา แสนพินิจ

ชื่อ-นามสกุล นางบุคดา แสนพินิจ

วัน เดือน ปี เกิด 8 มกราคม 2504

ที่อยู่ปัจจุบัน 11/1 ซอยเสมา 2 ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคาม

ผลงานด้านกิจกรรม

ป่วยชีวภาพอัดเม็ด

ผู้ขีวภาพอัตโนมัติ

ปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด

4. ด้านการแพทย์ไทย

หมอนวดแผนไทย

นางสาววันดี สำเร็จวิทย์

ที่อยู่ ๑๐ ซอย ศรีสวัสดิ์รัตนโกสินทร์ ถนนศรีสวัสดิ์รัตนโกสินทร์ อำเภอเมืองมหาสารคาม
จังหวัดมหาสารคาม โทร ๐๙๙ - ๐๔๒๙๗๕๙

ที่มา การนวดแผนไทย เป็นศาสตร์และศิลป์อีกแขนงหนึ่งที่สำคัญ ของหลักวิชาการแพทย์แผนไทย ในการ
รักษาโรครักษาไข้เจ็บต่างๆ และเป็นภูมิปัญญาไทย ที่ได้ผ่านการบูรณาการ ร่วมกับองค์ความรู้ของศาสตร์
การแพทย์ ในระบบการแพทย์อื่นๆ จนพัฒนาเป็นการนวดไทยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว จนได้รับการยอมรับ
อย่างกว้างขวาง ทั้งในประเทศและในระดับนานาชาติ ศาสตร์การนวดแผนไทย ได้รับการพัฒนามาจาก
ท่าทางการบริหารตามหลักโยคีของเหล่าฤๅษี ซีไพร ผู้ได้บำเพ็ญพรต เจริญภาวนามานานวันละหลายชั่วโมง
หรือที่เรียกว่า ฤๅษีคัคคน เป็นการบริหารร่างกาย หรือกายกรรม เพื่อให้สุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ
อีกทั้งมีผลพลอยได้คือ เพื่อบำบัดโรครักษาไข้เจ็บต่าง ๆ เช่น แก้กโรคลมทั้งสรรพางค์กาย แก้มือเท้า แก่ปวด เป็นต้น

การนวดโดยทั่วไปมีอยู่ ๒ ลักษณะ คือ

๑. การนวดเฉพาะส่วนที่เป็น
๒. นวดที่อื่นเพื่อส่งผลไปยังบริเวณที่เป็น

นวดเฉพาะส่วนที่เป็น เช่น เวลาปวดเมื่อยที่คอหรือหลังแล้วนวดบริเวณที่ปวดเมื่อยนั้นเลย เป็นต้น
นวดที่อื่นเพื่อส่งผลไปยังบริเวณที่เป็น เช่น บางคนปวดหลังก็ไม่ได้หรือก็ไม่ได้ชนิดเดียว หลังแข็ง พอพิเคราะห์โรค
แล้ว นวดที่ก้นคอกับไหล่เท่านั้น ไม่ต้องนวดลงหลังเลย ปรากฏว่าคนไข้ก็ไม่ได้เป็นปกติในกรณีนี้หัวแม่มือ
เจ็บเหยียดไม่ได้ ถ้ามีการอักเสบ ตอนแรกเขาก็ไม่ปวดที่นิ้วเลย เขาจะนวดที่ต้นแขนด้านหน้าหรือปลายข้อศอก
ลงมา เพื่อส่งเลือดไปเลี้ยงจุดเจ็บก่อน พออาการเจ็บดีขึ้นก็ค่อยนวดที่หัวแม่มือ ซึ่งก็เป็น การนวดเฉพาะที่
โดยตรง นับเป็นการนวดผสมผสานทั้ง ๒ ลักษณะ

5. ด้านศิลปกรรม

การแกะสลักลายไทย

นาย ประสิทธิ์ ปาละอินทร์

ที่อยู่ ๑๖ ซอยผังเมืองบัญชีฯ ถนน ผังเมืองบัญชีฯ ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม
จังหวัดมหาสารคาม

โทร -

ที่มา ลายไทยเกิดจากความเลื่อมใสศรัทธาในพุทธศาสนา จึงเป็นเหตุสำคัญให้ช่างหรือศิลปินประดิษฐ์ลายไทยโดยได้แนวคิดมาจาก ดอกบัว พวงมาลัย ควันธูป และเปลวเทียน แล้วนำมาสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นลวดลายต่างๆ เช่น ลายกนก ลายเปลวเพลิง ลายไบเทศ ลายพฤษชาติ ซึ่งเมื่อศึกษาถึงที่มาของลวดลายเหล่านั้น พบว่าบางส่วนมีการพัฒนาจากรูปดอกบัวหลากหลายชนิด อาทิ บัวหลวง บัวสัตตบงกช บัวสัตตบุษย์ และมีการพัฒนาจากลักษณะการเคลื่อนไหวของเปลวไฟที่มีความพลิ้วไหว จึงนำมาสร้างสรรค์ให้เกิดลายไทยที่สวยงาม

ผลงาน ได้รับรางวัลระดับเหรียญเงิน แกะสลักลายไทย
งานศิลปะทัศนกรรมนักเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ